

Секція «Сільськогосподарські науки. Біологічні науки. Екологія»

УДК 631.543.2:634.23(477)

РІСТ І ПЛОДОНОШЕННЯ МОЛОДИХ НАСАДЖЕНЬ ЧЕРЕШНІ ЗАЛЕЖНО ВІД ФОРМ КРОН

Алексєєва О.М., к. с.-г. н., доц., кафедра рослинництва,
Бондаренко П.Г., асистент, кафедра рослинництва,
Нежнова Н.Г., асистент, кафедра рослинництва.
Таврійський державний агротехнологічний університет

***Summary:** Influence of different sweet cherry training systems on growth processes and main productivity indexes is analyzed. Tendencies of vigor decrease and proof of precociousness in the orchards with bush canopies is determined.*

Постановка проблеми. Згадки про культуру черешні відносяться до I-III сторіччя до нашої ери, але лише в 16 віці в Європі було описано ряд сортів. У нашій країні черешня є давньою культурою. Наприкінці 19 сторіччя Л.П. Симиренко у своєму колекційному розсаднику вивчав 220 сортів вишні і черешні.

Нині черешню вирощують майже в усіх країнах світу з помірним кліматом. В Україні площа насаджень черешні сягає 28,9 тис. га. Черешню рекомендовано для всіх зон плодівництва країни, але найбільше поширена вона у Південному Степу, зокрема в Запорізької області.

На продуктивність і скороплідність черешні впливає багато факторів – якість садивного матеріалу, помологічний сорт, підщепа, місцеві ґрунтово-кліматичні умови, живлення дерев, способи формування і обрізування крон. На півдні України промислові насадження черешні закладають в основному на сильнорослих насінневих підщепах – вишня магалебська, черешня дика і культурні сорти черешні, дерева на яких починають плодоносити на 6-7 рік. Тому науковці шукають шляхи, спрямовані на скорочення непродуктивного періоду. Одним з напрямків цього питання є вибір форм крон, які потребують меншого обрізування в початковий період, завдяки чому раніше закладають генеративні утворення. В цьому напрямку ми і проводимо свої дослідження.

Методика проведення досліджень. Дослід по вивченню різних форм крони черешні було закладено в 2010 році в насадженнях черешні 2008 року посадки (весна) в Науково-дослідному саду ТДАТУ (с. Нове).

Вивчалися дві форми крони – розріджено-ярусна (контроль) і кущоподібна на двох сортах черешні раннього строку достигання - Валерій Чкалов і Дилема. Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем південний супіщаний з низьким вмістом поживних речовин.

Основні результати досліджень. У нашому досліді на протязі всіх років досліджень дерева росли вільно, поступово освоюючи відведений їм об'єм повітряного простору. Різниця в параметрах крони між вивчаємими сортами і ва-

ріантами почала спостерігатися вже в четверту вегетацію, коли висота і ширина крони в двох напрямках у сорту Валерій Чкалов була на 5-9 % більше, ніж у сорту Дилема. Вплив форм крон у даному випадку спостерігався тільки на показниках висоти дерев, де вона була більше на 4-7 % у дерев сформованих за розріджено-ярусною кроною в порівнянні з кущоподібною. У шостому року вегетації суттєвої різниці в параметрах крони між вивчаємими сортами і формами крон не спостерігалось.

Окружність штабів, приріст окружності штабів, як відомо, одні з важливих показників характеру росту дерев в цілому. В умовах нашого досліду (4-6 річні насадження черешні) суттєвий вплив форм крон на дані показники спостерігався вже на п'ятий рік (2011), коли приріст окружності штаба в насадженнях з кущоподібною кроною зменшився, в порівнянні з розріджено-ярусною кроною, на сорті Валерій Чкалов на 23% і зокрема на Дилемі – в 6,3 рази.

У шестирічному віці ці показники майже вирівнялись, але окружність штаба у дерев сорту Дилема з кущоподібною формою залишилася меншою на 30%.

Сорти по різному реагують на ступінь обрізки, яка при формуванні і підтримці кущоподібної форми є більш щадящою. У молодому віці кісточкові культури, зокрема черешня, формують довгі пагони, що підтвердилося у нашому досліді, коли середня довжина пагонів у 4-6 річних дерев черешні коливалася у межах 65-97,5 см.

Всі три роки спостережень простежується зменшення величини цього показника у дерев з кущоподібною формою на 12-33% в порівнянні з контролем.

Сприятливі погодні умови під час перезимівлі 2012-2013 років передували очікуванню першого товарного урожаю п'ятирічних насаджень з кущоподібною кроною. Підтвердженням цього був бал цвітіння, який по сорту Валерій Чкалов склав тут 2,6 бала, а по сорту Дилема 4 бала, проти 1,7 – на контролі.

Але спека та пилова буря під час цвітіння вплинули на ступінь зав'язування плодів, яке склала всього 0,6-1,0% (при сприятливих умовах 12-18%), тому врожай був дуже малим 0,2-0,9 кг/дерева.

Висновки. Таким чином, бал цвітіння, який залежить від закладки букетних гілок, як потенціалу майбутнього врожаю, був більше на деревах з кущоподібною кроною, що свідчить про її скороплідність.